

Warszawa, dnia 06.11.2020 r.

SENATOR
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Aleksander Pocięj

Pan Zbigniew Rau
Minister Spraw Zagranicznych

Szanowny Panie Ministrze,

Jako przewodniczący Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej, wiceprzewodniczący polskiej delegacji do Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, a także Przewodniczący Europejskiej Partii Ludowej - największej frakcji politycznej tej instytucji, pragnę wyrazić moje zaniepokojenie stanem relacji pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, a Radą Europy.

Najbliższe wydarzenia w Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy, tak istotne z punktu widzenia interesu państwa polskiego, naszych obywateli jak również naszego funkcjonowania w tej instytucji mogą żywo Pana zainteresować nie tylko jako Ministra Spraw Zagranicznych, ale przede wszystkim z racji piastowanego przez Pana poprzedniego stanowiska – Przewodniczącego delegacji polskiej do ZPRE oraz przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych.

Szanowny Panie Ministrze, od 2017 roku, Prezes Trybunału Konstytucyjnego konsekwentnie odmawia publikacji wyroków Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w języku polskim, co jest niezgodne z zobowiązaniami, jakie podjęliśmy przystępując do ZPRE. Od sierpnia 2020, od Pańskiej nominacji na urząd Ministra Spraw Zagranicznych, polska delegacja parlamentarna jest pozbawiona przewodniczącego do Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy. Swoje zaniepokojenie rozwojem sytuacji w Polsce wyraziła Komisarz Praw Człowieka w Radzie Europy, Dunia Mijatovic. W liście zaadresowanym do Pana w dniu 13 października podnosi kwestię barku następcy Rzecznika Praw Obywatelskich, a zwłaszcza bezterminowego odroczenia jego wyboru przez Sejm.

Pragnę podkreślić, że ciągłość tak ważnego organu konstytucyjnego jest kluczowa dla obywateli państwa polskiego w celu obrony ich praw, jak również przekłada się ona na jakość dialogu z naszymi partnerami na arenie międzynarodowej. Przypomnę, że Polska będąc związana Konwencjami, powinna przestrzegać standardów międzynarodowych, w tym zasad weneckich oraz paryskich. W związku z powyższym, będę zobowiązany za informację na temat działań, jakie zamierza Pan podjąć na poziomie współpracy, którą proponuje w tym zakresie Komisarz przy Radzie Europy.

Kolejna sprawa niecierpiąca zwłoki to wybór polskiego kandydata do Komitetu Przeciw Torturom (*Committee for the Prevention of Torture (CPT)*). ZPRE wciąż oczekuje na listę kandydatów na rzezone stanowisko. Przedstawiane dotychczas przez rząd polski propozycje kandydatów zostały trzykrotnie odrzucone przez ZPRE z powodu nie spełnienia podstawowych warunków, między innymi w kwestii parytetów. Jest to sytuacja dyskredytująca nas na arenie międzynarodowej i bez precedensu w blisko trzydziestoletniej historii uczestnictwa Polski w ZPRE. Niestety, ta fatalna sytuacja może powtórzyć się w najbliższym czasie.

W związku z dobiegającą końca kadencją w dniu 31 października 2021 obecnego sędziego do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej ETPCz) prof. dr hab. Krzysztofa Wojtyczka, sprawą fundamentalną jest jak najlepsze przygotowanie listy kandydatów na to stanowisko. Pragnę zaznaczyć, że procedura wyboru polskiego sędziego ETPCz na kadencję 2021-2030 została oficjalnie rozpoczęta przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy w dniu 4 marca 2020 i Polska najpóźniej do dnia 8 marca 2021 powinna przedłożyć ZPRE listę złożoną z trzech nazwisk. Zgodnie z kalendarzem przedstawionym przez MSZ, kandydaci mieli czas do 6 listopada br. na przedłożenie swojej kandydatury na ten urząd.

Tymczasem, Helsińska Fundacja Praw Człowieka poinformowała mnie o szeregu nieprawidłowości i nieściśłości w krajowej procedurze wyłaniania kandydatów, m.in. braku transparentności i zignorowaniu rekomendacji zawartych w Raporcie Komitetu Zarządzającego Praw Człowieka Rady Europy¹.

Podzielam również obawy zawarte we wspólnym stanowisku Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Naczelnej Rady Adwokackiej oraz Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 21 maja 2020r. gdzie zostały wyrażone poważne wątpliwości co do tego, czy polskie postępowanie dotyczące wyłonienia listy kandydatów na stanowisko sędziego ETPCz spełnia wymagane standardy. Poważne zastrzeżenia wzbudza przede wszystkim skład podmiotu odpowiedzialnego za wyłonienie listy kandydatów, który w obecnej postaci może być uznany za zbyt polityczny, a nie merytoryczny. Dodatkowo, brak otwartości krajowej procedury na uczestnictwo w niej podmiotów niezależnych od władzy wykonawczej, czy też mocno ograniczona możliwość śledzenia przebiegu postępowania

¹ Raport Komitetu Zarządzającego Praw Człowieka Rady Europy (CDDH), *Selection and election of judges of European Court of Human Rights, 2018, s.24* <https://rm.coe.int/selection-and-election-of-judges-of-the-european-court-of-human-rights/16807b915e>

przez opinię publiczną, staje się wątpliwa pod kątem transparentności i przejrzystości całego postępowania.

Panie Ministrze, w ZPRE jestem od pięciu lat aktywnym członkiem Komisji zajmującej się wyborem sędziów do ETPCz. Przestrzegam, iż przy podobnych wątpliwościach Komisja ta odrzucała kandydatów, jak na przykład w przypadku listy tureckiej - aż trzykrotnie.

Szanowny Panie Ministrze, Europejski Trybunał Praw Człowieka jest najważniejszym organem stojącym na straży praw człowieka i tym samym ma on nieocenioną wartość dla ochrony praw i wolności obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Interes Państwa polskiego i ochrony praw naszych obywateli jest dla mnie z oczywistych względów kluczowy, dlatego bardzo proszę o pilną informację, jakie kroki planuje Pan podjąć w celu wypracowania ścieżki wyjścia z tej patowej sytuacji osłabiającej Polskę na arenie międzynarodowej.

Na koniec pragnę podkreślić, że w tym roku obchodzimy 70 lecie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i z ogromnym zainteresowaniem zapoznam się z przedsięwzięciami, jakie zostały zrealizowane przez Rząd RP w celu promowania praw człowieka i demokracji w naszym kraju.

Z wyrazami szacunku,

Aleksander Pocij

Senator RP

